

Ε.Κ.Π.Α. – Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

ΠΜΣ «Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου»

Σεμινάριο «Ιδιωτικά σωματεία και συσσωματώσεις με επίκεντρο

το γυμνάσιο στις αρχαίες ελληνικές πόλεις (2^{ος} αι. π.Χ.-3^{ος} αι. μ.Χ.)»

Γιώργος Αθανασιάδης

**Οι νόμοι των σωματείων στον ελλαδικό χώρο κατά την
αυτοκρατορική περίοδο**

1. IG II² 1368: Νόμος των Ιοβάκκων (Αθήνα, 164/5 μ.Χ.)

μηδενί ἐξέστω ἰόβακχον εἶναι, ἐὰν μὴ πρῶτον ἀπογράφηται παρὰ τῷ ἱερεῖ τὴν νενομισμένην ἀπογραφὴν καὶ δοκιμασθῆ ὑπὸ τῶν ἰοβάκκων ψή- φῳ, εἰ ἄξιός φαίνοιτο καὶ ἐπιτήδειος τῷ Βακχεῖῳ. ἔστω δὲ τὸ ἰσηλύσιον τῷ μὴ ἀπὸ πατρὸς (δην.) ν' καὶ σπονδή. ὁμοίως καὶ οἱ ἀπὸ πατρὸς ἀπογραφέ- σθωσαν ἐπὶ (δην.) κε' διδόντες ἡμιφόριον μέχρις ὅτου πρὸς γυναῖκας ὧσιν. συνίτωσαν δὲ οἱ ἰοβάκκοι τὰς τε ἐνά- τας καὶ τὰς ἀμφιετηρίδας καὶ Βακχεῖ- α καὶ εἴ τις πρόσκαιρος ἑορτὴ τοῦ θεοῦ, ἕκαστος ἢ λέγων ἢ ποιῶν ἢ φιλοτει- μούμενος, καταβάλλων μηνιαίαν τὴν ὀρισθεῖσαν εἰς τὸν οἶνον φορὰν· ἐὰν δὲ μὴ πληροῖ, εἰργέσθω τῆς σιβά- δος, καὶ εὐτονεύωσαν οἱ τῷ ψηφίσμα- τι ἐγγεγραμμένοι, χωρὶς ἢ ἀποδημίας ἢ πένθους ἢ νόσου ἢ <εἰ> σφόδρα ἀνανκαῖός τις ἢ ὁ προσδεχθησόμενος εἰς τὴν σιβά- δα, κρεινάντων τῶν ἱερέων. ἐὰν δὲ ἰοβάκ- χου ἀδελφὸς ἰσέρχηται ψήφῳ δοκιμασθεῖς, διδότω (δην.) ν'· ἐὰν δὲ ἱερὸς παῖς ἐξωτικὸς καθεσ- θεῖς ἀναλώσῃ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ τὸ Βακχεῖον, ἔστω μετὰ τοῦ πατρὸς ἰοβάκχος ἐπὶ μιᾷ σπονδῇ τοῦ πατρὸς. νν τῷ δὲ ἀπογραψαμένῳ καὶ ψηφοφορηθέντι διδότω ὁ ἱερεὺς ἐπισ- τολὴν ὅτι ἐστὶν ἰοβάκχος, ἐὰν πρῶτον δοῖ τῷ ἱερεῖ τὸ ἰσηλύσιον, ἐνγραφομένου τῇ ἐπιστολῇ τὰ χωρήσαντα εἰς τόδε τι.	35 40 45 50 55 60
---	----------------------------------

οὐδενὶ δὲ ἐξέσται ἐν τῇ σπιβάδι οὔτε ᾄσαι οὔτε θορυβῆσαι οὔτε κροτῆσαι, μετὰ δὲ πάσης εὐκοσμίας καὶ ἡσυχίας τοὺς μερισ- μοὺς λέγειν καὶ ποιεῖν, προστάσσοντος	65
τοῦ ἱερέως ἢ τοῦ ἀρχιβάκχου. νννν μηδενὶ ἐξέστω τῶν ἰοβάκχων τῶν μὴ συντελε- σάντων εἰς τε τὰς ἐνάτας καὶ ἀμφιετηρί- δας εἰσέρχεσθαι ἰς τὴν σπιβάδα μέχρις ἂν ἐπικριθῆ αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἱερέων ἢ ἀπο- δοῦναι αὐτὸν ἢ ἰσέρχεσθαι. ννν μάχης δὲ ἐάν τις ἄρξηται ἢ εὐρεθῆ τις ἀκοσμῶν ἢ ἐπ' ἀλλοτρίαν κλισίαν ἐρχόμενος ἢ ὑβρί- ζων ἢ λοιδορῶν τινα, ὁ μὲν λοιδορη- θεὶς ἢ ὑβρισθεὶς παραστανέτω δύο ἐκ τῶν ἰοβάκχων ἐνόρκους, ὅτι ἤκου- σαν ὑβριζόμενον ἢ λοιδορούμενον, καὶ ὁ ὑβρίσας ἢ λοιδορήσας ἀποτιν[νύ]- τω τῷ κοινῷ λεπτοῦ δρ(αχμᾶς) κε', ἢ ὁ αἴτιος γενόμενος τῆς μάχης ἀποτιννύτω	70
τὰς αὐτὰς δρ(αχμᾶς) κε', ἢ μὴ συνίτωσαν ἰς τοὺς ἰοβάκχους μέχρις ἂν ἀποδοῦσιν. ἐάν δὲ τις ἄχρι πληγῶν ἔλθῃ, ἀπογραφέστω ὁ πληγεὶς πρὸς τὸν ἱερέα ἢ τὸν ἀνθιερέα, ὁ δὲ ἐπάνανκες ἀγορὰν ἀγέτω, καὶ ψή- φῳ οἱ ἰοβάκχοι κρεινέτωσαν προηγου- μένου τοῦ ἱερέως, καὶ προστειμάσθω πρὸς χρόνον μὴ εἰσελθεῖν ὅσον ἂν δό- ξη καὶ ἀργυρίου μέχρι (δην.) κε'. ν ἔστω δὲ	75
τὰ αὐτὰ ἐπιτείμια καὶ τῷ δαρέντι καὶ μὴ ἐπεξελθόντι παρὰ τῷ ἱερεῖ ἢ τῷ ἀρχιβάκχῳ, ἀλλὰ δημοσίᾳ ἐγκαλέσαν- τι. ν ἐπιτείμια δὲ ἔστω τὰ αὐτὰ τῷ εὐκόσ- μῳ μὴ ἐκβαλόντι τοὺς μαχομένους.	80
εἰ δὲ τις τῶν ἰοβάκχων εἰδὼς ἐπὶ τοῦ- το ἀγορὰν ὀφείλουσαν ἀχθῆναι μὴ ἀ- παντήσῃ, ἀποτεισάτω τῷ κοινῷ λε- πτοῦ δρ(αχμᾶς) ν'. ἐάν δὲ ἀπειθῆ ἢ πρᾶσσόμε- νος, ἐξέστω τῷ ταμίᾳ κωλύσαι αὐτὸν τῆς εἰσόδου τῆς εἰς τὸ Βακχεῖον μέ- χρις ἂν ἀποδοῖ. νννν ἐάν δὲ τις τῶν εἰσερχομένων τὸ ἰσηλύσιον μὴ διδοῖ τῷ ἱερεῖ ἢ τῷ ἀνθιερεῖ, εἰργέσ- θω τῆς ἐστιάσεως μέχρις ἂν ἀπο- δοῖ, καὶ πρᾶσσέσθω ὅτῳ ἂν τρόπῳ ὁ ἱερεὺς κελεύσῃ. νν μηδεὶς δ' ἔπος φωνεῖτω μὴ ἐπιτρέψαντος τοῦ ἱε- ρέως ἢ τοῦ ἀνθιερέως ἢ ὑπεύθυνος ἔστω τῷ κοινῷ λεπτοῦ δρ(αχμῶν) λ'.	85
ὁ ἱερεὺς δὲ ἐπιτελείτω τὰς ἐθίμους	90
	95
	100
	105
	110

λιτουργίας στιβάδος καὶ ἀμφιετη- ρίδος εὐπρεπῶς καὶ τιθέτω τὴν τῶν καταγωγίων σπονδὴν στι- βάδι μίαν καὶ θεολογίαν, ἣν ἤρ- ξατο ἐκ φιλοτειμίας ποιεῖν ὁ ἱε- ρασάμενος Νεικόμαχος. νν ὁ δὲ ἀρχί- βακκος θυέτω τὴν θυσίαν τῷ θεῷ καὶ τὴν σπονδὴν τιθέτω	115
κατὰ δεκάτην τοῦ Ἐλαφηβολι- ῶνος μηνός. νν μερῶν δὲ γεινομέ- νων αἰρέτω ἱερεύς, ἀνθιερεύς, ἀρχίβακκος, ταμίας, βουκολικός, Διόνυσος, Κόρη, Παλαίμων, Ἀφρο- δείτη, Πρωτεύρυθμος. τὰ δὲ ὀνό- ματα αὐτῶν συνκληρούσθω	120
πᾶσι. νν ὅς δ' ἂν τῶν ἰοβάκκων λάξη κλη- ρον ἢ τειμὴν ἢ τάξιν, τιθέτω τοῖς ἰο- βάκκοις σπονδὴν ἀξίαν τῆς τάξεως, γάμων, γεννήσεως, Χοῶν, ἐφηβείας, πολιτείας, ῥαβδοφορίας, βουλείας, ἀ- θλοθεσίας, Πανέλληνος, γερουσίας, θεσμοθεσίας, ἀρχῆς ἡσδηποτεοῦν, συνθυσίας, εἰρηναρχίας, ἱερονείκου, καὶ εἴ τις τι ἐπὶ τὸ κρεῖσσον ἰοβάκκος ὢν τύχοιτο. ν εὐκοσμος δὲ κληρούσθω ἢ καθισ- τάσθω ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ἐπιφέρων τῷ ἀκοσ- μοῦντι ἢ θορυβοῦντι τὸν θύρσον τοῦ θε- οῦ. νν ᾧ δὲ ἂν παρατεθῆ ὁ θύρσος, ἐπικρεί- ναντος τοῦ ἱερέως ἢ τοῦ ἀρχιβάκκου	125
ἐξερχέσθω τοῦ ἐστιατορείου. ν ἐὰν δὲ ἀ- πειθῆ, αἰρέτωσαν αὐτὸν ἔξω τοῦ πυλῶ- νος οἱ κατασταθησόμενοι ὑπὸ τῶν ἱερέων ἵπποι, καὶ ἔστω ὑπεύθυνος τοῖς περὶ τῶν μαχομένων προστεί- μοις. νν ταμίαν δὲ αἰρείσθωσαν οἱ ἰοβάκ- κοι ψήφῳ εἰς διετίαν, καὶ παραλαμβα- νέτω πρὸς ἀναγραφὴν τὰ τοῦ Βακχεί- ου πάντα, καὶ παραδώσει ὁμοίως τῷ μετ' αὐτὸν ἔσομένῳ ταμίᾳ. παρεχέτω δὲ οἴκοθεν τὸ θερμόλυχνον τὰς τε ἐ- νάτας καὶ ἀμφιετηρίδα καὶ στιβάδα, καὶ ὅσαι ἔθιμοι τοῦ θεοῦ ἡμέραι καὶ τὰς ἀπὸ κλήρων ἢ τειμῶν ἢ τάξε- ων ἡμέρας. νν αἰρείσθω δὲ γραμμα- τέα, ἐὰν βούληται, τῷ ἰδίῳ κινδύνῳ, συνκεχωρήσθω δὲ αὐτῷ ἢ ταμιευ- τικῇ σπονδῇ καὶ ἔστω ἀνεῖσφορος τὴν διετίαν. νν ἐὰν δὲ τις τελευτή- σῃ ἰοβάκκος, γεινέσθω στέφανος αὐ-	130
	135
	140
	145
	150
	155
	160

τῷ μέ<ρ>ι (δην.) ε', καὶ τοῖς ἐπιταφήσασι τι-
θέσθω οἴνου κεράμιον ἓν, ὁ δὲ μὴ
ἐπιταφῆσας εἰργέσθω τοῦ οἴνου.

2. IG II² 1339: Νόμος των Ἡρωϊστῶν (Αθήνα, 57/6 π.Χ.)

ἔδοξεν τῷ[ι κοί]-
[νῶι τῶν Ἡρ]οϊστῶν, προνοηθῆναι τῆς [προσ]-
[όδου ὄπω]ς οἱ ἀποδημοῦντες τῶν Ἡ[ροῖσ]-
[τῶν καθ' ὄν]δηποτεοῦν τρόπον διδῶ[σι εἰς]
[τὴν θυσίαν?] δραχμὰς τρεῖς, οἱ δὲ ἐπιδη[μοῦν]-
[τες καὶ] μὴ παραγινόμενοι ἐπάναγκ[ε]ς 10
[ἀποδιδῶ]σι τὴν φορὰν τὰς ἕξ δραχμ[ὰς ἐ]-
[ὰν καὶ μὴ? λάβ]ωσιν τὰ μέρη· ἐὰν δὲ μὴ διδ[ῶ]σι
[τὴν φορὰν, ἔ]δοξεν μὴ μετέχειν αὐτο[ῦς]
[τοῦ ἐράν]ου ἐὰν μὴ τινι συμβῆι διὰ πέ[ν]-
[θος ἢ διὰ ἀ]σθένειαν ἀπολειφθῆναι· ὁμ[οί]- 15
[ως δὲ ἔδοξ]ε ἐμβιβάζειν ἐξεῖναι τοῖς [τε]-
[λοῦσιν ἔραν]ον δραχμῶν τριάκοντα κα[ὶ]
— — — — — ων ἕξ δραχμῶν καὶ μὴ π [c.3]
[c.9], ὑπὲρ τούτων δὲ ἀναδιδ[όν]-
[αι τὴν ψῆφον — — — — —] 20

3. IG II² 1369: Νόμος των εραμιστῶν (Λιόπεσι, 2^{ος} αἰ. μ.Χ.)

ἄρχων μὲν Ταύρισκος, ἀτὰρ μὴν Μου-
νιχιῶν ἦν, 25
ὀκτ[ω]καιδεκάτη δ' ἔρανον σύναγον
φίλοι ἄνδρες
καὶ κοινῇ βουλῇ θεσμὸν φιλίας ὑπέ-
γραψαν.
νόμος ἐραμιστῶν. 30
[μη]δενὶ ἐξέστω ἰσι[έν]αι ἰς τὴν σεμνοτάτην
σύνοδον τῶν ἐραμιστῶν πρὶν ἂν δοκι-
μασθῆ εἴ ἐστι ἀ[γν]ὸς καὶ εὐσεβῆς καὶ ἀγ-
α[θ]ός· δοκιμα[ζέ]τω δὲ ὁ προστάτης [καὶ]
[ὁ] ἀρχιεραμιστῆς καὶ ὁ γ[ρ]αμματεὺς κα[ὶ] 35
[οἱ] ταμίαι καὶ σύνδικοι· ἔστωσαν δὲ ο[ὔ]-
[τοι] κληρωτοὶ κατὰ ἔ[το]ς χωρὶς πρ [ἰσπρ] οστάτ[ου].
ὁμολείτωρ δὲ ἔ [ι] στω δ[ιὰ] βίου αὐτο[ῦ]
ὁ ἐπὶ ἡρώου καταλιφθεῖς· αὐξανάτω δ[ὲ]
ὁ ἔρανος ἐπὶ φιλοτειμίαις· εἰ δὲ τις μά- 40
χας ἢ θορύβους κεινῶν φαίνοιτο,
ἐκβαλλέσθω τοῦ ἐράνου ζημιού-
μενος [ε] Ἀτ[ι]καῖς κε' ἢ πληγαῖς αἰκ [αικ] ἰζό-
μενος ταῖς διπλαῖς πέ [τ] ρα κρίσεως.

4. SEG 31:122: Νόμος συνόδου Ἡρακλιαστῶν (Λιόπεσι, 121/2 μ.Χ.)

ἀγαθῆ τύχη. ἐπὶ Τίτου Φλαβίου Κόνωνος ἄρχοντο-
ς καὶ ἱερέως Δρούσου ὑπάτου, Μουνιχιῶνος ὀκτώ
καὶ δεκάτῃ· ἔδοξεν τῷ ἀρχεραριστῆ [[Μάρκῳ] Αἰμιλίῳ
Εὐχαρίστῳ Παιανιεῖ συνόδου τῆς τῶν Ἡρακλιαστῶν τῶν
ἐν Λίμναις)(τάδε δοκματίσαι· ἐὰν τις ἐν τῇ συνόδῳ 5
μάχην ποιήσῃ, τῇ ἐχομένη ἡμέρᾳ ἀποτινέτω προστείμου
ὁ μὲν ἀρξάμενος δραχμὰς δέκα)(ὁ δὲ ἐξακολουθήσας
δραχμὰς πέντε)(καὶ ἐξάνανκα πραπίεσθω τῶν σ-
[υ]νεραριστῶν ψῆφον λαβόντων ἐκβιβάσαι)(τῆς δὲ ἐνθήκης
τῆς τεθείσης ὑπὸ τοῦ ἀρχεραριστοῦ καὶ ὄση ἂν ἄλλη ἐν- 10
θήκη ἐπισυναχθῆ, ταύτης μηθεὶς κατὰ μηδένα τρόπον ἀπ-
[έ]σθω πλείω τοῦ τόκου τοῦ πεσομένου)(μὴ πλέω δὲ δαπανάτ-
[ω] ὁ ταμίας δραχμῶν [[τ'· ἔδοξε] ἐκ τοῦ τόκου)(ἐὰν δέ τι πλείων-
[ο]ς ἄψηται ἢ ἐκ τῆς ἐνθήκης)(ἢ ἐκ τοῦ τόκου ἀποτινέτω προσ-
[τ]είμου τὸ τριπλοῦν· ὁμοίως δὲ καὶ ἂν ταμιεύσας τις ἐπιδειχθῆ 15
[ν]ενοσφισμένος)(ἀποτινέτω τὸ τριπλοῦν. περὶ δὲ ἱερεωσυν-
[ῶ]ν ὧν ἂν τις ἀγοράσῃ παρακρῆμα κατατιθέσθω)(ἐν τῷ ἐχ-
[ο]μένῳ ἐνιαυτῷ)(αὐτῷ τῷ ἀρχεραριστῆ, καὶ λαμβανέτω πρόσ-
[γ]ραφον παρὰ τοῦ ἀρχεραριστοῦ, λαμβάνων δὲ ἐξ ἔθους τὰ διπλᾶ
[μ]έρη ἐκτὸς τοῦ οἴνου· οἱ δὲ ἐργολαβήσαντες ὑἱκὸν ἢ οἰνικὸν μ- 20
[ῆ] ἀποκαταστήσαντες ἐν ᾧ)(δεῖπν [[οὔ] σιν ἐνιαυτῷ ἀποτινέτω-
σαν τὸ διπλοῦν. οἱ δὲ ἐργολαβοῦντες ἐγγυητὰς εὐαρέστους
παρατιθέτωσαν τῷ ταμίᾳ καὶ τῷ ἀρχεραριστῆ. καταστάνεσθαι δὲ γ'
[[παννυχιστὰς] τοὺς δυναμένους· ἐὰν δὲ μὴ θέλωσιν τότε ἐκ πάντ-
ων κληρούσθωσαν καὶ ὁ λαχὼν ὑπομένετω· ἐὰν δὲ μὴ ὑπομένη ἢ 25
μὴ θέλῃ παννυχιστὴς εἶναι λαχὼν ἀποτινέτω προστείμου δραχμὰς ἐκ-
ατόν)(καταστάνεσθωσαν)αὶ δὲ ἐπάνανκες ἐκ τῆς συνόδου πράκ-
τορες δέκα)(ἐὰν δὲ τινες μὴ θέλωσιν πράκτορες ὑπομένειν κληρούσθω-
σαν ἐκ τοῦ πλήθους δέκα)(ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν ὁ ταμίας ἀποδιδοῖ λόγον ἀγ-
ορᾶς γενομένης καταστάνεσθαι ἐγλογιστὰς τρεῖς καὶ τοὺς ἐγλογιστὰς ὁμ-
νύειν αὐτόν τε τὸν Ἡρακλῆν καὶ Δήμητρα κα[ι] Κόρην)(κληροῦσθαι δὲ τῆς
ἡμέρ- 31
ας ἐκάστης ἐπὶ τὰ κρέα ἀνθρώπους δύο)(ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοὺς σ [[τρε]
πτού-
ς ἀνθρώπους δύο)(ἐὰν δὲ τις τῶν πεπιστευμένων εὐρεθῆ ῥυπαρόν τ-
[ι] πεποιηκὸς ἀποτινέτω δραχμὰς εἴκοσι)(αἰρείσθω δὲ ὁ ἀρχεραριστὴς
οὗς ἂν βούληται ἐκ τῆς συνόδου [[εἰς τὸ συνεγ] δανίσει τὴν ἐνθήκην μετ'
αὐτοῦ 35
ἀνθρώπους γ'. διδότησαν δὲ τὴν σιμίδαλιν πάντες τῇ δημοσίᾳ κοίνικι [· ?].
ἐγδιδόμεθα δὲ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὑπὸ τοῦ ταμ[ί]ου θῦμα τῷ θεῷ,
κάπρον Μ^N κ'· ἐὰν δὲ τις τῶν ἐκ τοῦ ἐράνου τέκνον [Τ].Σ. θέλῃ ἰσάγιν
διδότω ὑἱκοῦ Μ^N ις', ἐὰν δὲ τις ἐμβῆναι θέλῃ διδότω ὑἱκοῦ Μ^N λγ'
καταβάλλεσθαι δὲ τὸν λόγον ὅταν οἱ ἐγλογιστὰι ὁμόσαντε[ς] 40
ἀποδώσῃ τῷ ἀρχεραριστῆ τὸν λόγον καὶ ἐπιδίξωσι εἴ τι ὀφίλι ὁ τα-
μίας. ξύλα δὲ ἐγδιδόμεθα ὑπὸ τοῦ καθ' ἔτος ταμίου· τὰς δὲ φορὰς
καταφέρῃν τῷ ταμίᾳ ἐπάνανκες ἰς τὰς ἐγδόσεις· ὁ δὲ μὴ κατενένκας
ἀποτινέτω τὸ διπλοῦν· ὁ δὲ μὴ δοῦς τὸ κάθολον ἐξέφανος

ἔστω· μὴ ἐξέστω δὲ τῶν ἐν τῷ ἄλλοι ζύλων ἄππεσθαι· στέφα-
[νο]ν δὲ φέρειν τῷ θεῷ ἕκαστον.

45

5. Kloppeborg & Ascough 61: Νόμος Θιάσου Ἀμάνδου (Φύσκοι, μέσα 2^{ου} αι. μ.Χ.)

ἀγαθῆ τύχη· νόμι-
ος θιάσου Ἀμάνδου
[κατὰ συνό]δους δύο κατα-
[τετ]έλεσται· τοὺς <θιασώτας> τῷ κοιν-
[ῶ] δαπανᾶν δέκα τέσσαρας 5
[ὀβολ]οὺς καὶ μὴ ἔλασον· τὸ κοινὸ[ν]
[παρ]έχεσθαι λύχνους τρεῖς· με-
νάδα μαινάδι μὴ ἐπεγερθῆνε
μηδὲ λοιδορήσε· ὁσαύτως
μήτε βουκόλον ἐπεγερθῆνα[ι] 10
μήτε λοιδορήσε· ἐὰν δὲ τις,
δώσι τῷ κοινῷ καθ' ἐν ῥῆμα
προσίμου δ(ρ) δ'· τὸν δὲ κατὰ
σύνοδον μὴ συνελθόντα
ἐπειδημοῦντα ὁμοίως· 15
[ὁ δὲ] κεῖς ὄρος μὴ συνελθὼν
[ἀποτ]ίσι τῷ κοινῷ δ(ρ.) ε'· μενάς
[ἐὰν μὴ] ἐνέγκη τῇ εἰερά νυκτ-
..6...ΤΡΙΑΣ ιε', ἀποτίσι
[τῷ κοινῷ] δ(ρ.) ε'· ὁμοίως δὲ καὶ 20
[βουκόλος] ἐὰν μὴ ἐν[έγκη]
...

6. IG VII 2808: Κανόνες εισδοχῆς ἱεραῶν γερουσίας (Υψητός, μετὰ το 212 μ.Χ.)

ἔδοξεν οὖν τῇ γε-
ρουσίᾳ, εἴ τις τ<ῶ>[ν ἀ]ν<δ>ρῶ[ν]
[τούτ]ων [ἀ]ποθ<αν>οι {ε}ν, τούτου
[τ]ῶν {H} βίῶν αὐτοῦ γείνεσθα[ι], 5
[ὁ]ν [ἀ]ν ἢ γερου<σί>α ἔληται· ἐὰν
δὲ μὴ ἔχη παιδί[α], τῶν ἐγγ-
[ύτα]τα συνγενῶν ὅς εἰσιῶν
[δώ]σει τῇ γερουσίᾳ (δην.) ν'.
[ἀ]ν δὲ τις ἔξωθεν δοκιμα- 10
[σθ]ῆ ὑπὸ τῆς γερουσίας, εἰ-
[σ]φερέτω εὐθέως τῇ γερου-
σία (δην.) ἑκατόν· ἐγράφη
ἄρχ(οντος)· Ἀὐρ(ηλίου)· Ζωπύρου το[ῦ]
Νεικοβούλου, μη(νός) Βουκα- 15
τίου ζ. ☞

Βιβλιογραφία

Arnaoutoglou, I. N. (2002). "Roman Law and *collegia* in Asia Minor". *RIDA* 49: 27-44.

Αρναούτογλου, Η. Ν. (2016). «Θόρυβος, εἰστάθεια και το κανονιστικό πλαίσιο των αθηναϊκών λατρευτικών σωματείων». *Ε.Κ.Ε.Ι.Ε.Δ.* 46: 23-78.

Ascough, R. S. (2008). "Forms of Commensality in Greco-Roman Associations". *Classical World* 102.1: 33-45.

Batten, A. (2007). "The moral world of Greco-Roman associations". *Studies in Religion* 36.1: 135-51.

Giannakopoulos, N. (υπό δημοσίευση). "Admission Procedures and Financial Contributions in Private Associations: Norms and Deviations".

Kloppenborg, J. S. & Ascough, R. S. (2011). *Greco-Roman Associations: Texts, Translations, and Commentary. I. Attica, Central Greece, Macedonia, Thrace*. Βερολίνο.

Nijf van, O. M. (1997). *The civic world of professional associations in the Roman East*. Άμστερνταμ.

Νίγδελης, Π. Μ. (2006). *Επιγραφικά Θεσσαλονίκεια. Συμβολή στην πολιτική και κοινωνική ιστορία της αρχαίας Θεσσαλονίκης*. Θεσσαλονίκη.

Raubitschek, A. E. (1981). "A New Attic Club (Eranos)". *J. Paul Getty Museum Journal* 9: 93-8.

Robert, L. (1979). "Deux inscriptions de l' époque imperiale en Attique". *American Journal of Philology* 100.1: 153-65.

Rousset, D. (2017). "Considérations sur la loi éphébarchique d' Amphipolis". *Revue des Études Anciennes* 119.1: 49-84.

Sheppard, A. R. R. (1984-1986). "'Homonoia' in the Greek cities of the Roman Empire". *Ancient Society* 15/17: 229-52.

Tacon, J. (2001). "Ecclesiastic 'Thorubos': Interventions, Interruptions, and Popular Involvement in the Athenian Assembly". *Greece & Rome* 48.2: 173-92.